

Budapestre vonatkozó ujságcikkek

Szerző:

Cím:

Forrás:

Bsn.

(Hely)

1942 IX. 1.

(Idő)

(Köt. v. füz.)

(Oldal)

Osztályozás

Tárgy

655.425

Hely

Idő

"1942"

Személy

KÖNYVMOLYOK PARADICSOMA

avagy Szajna-part
a Fiáth János-utcában

A várhegy meredekén szűk sikátor kanyarodik a Bécsi-kapu felé. Az augusztusi naptól forró macskakövezet és egy csapszék-ből kiáradó erős pálinkaszag délolaszországi kikötővároskára emlékeztet s csak a halszag, meg az utcán kitergetett fehérnemű hiányzanak. A házak falán a cégtáblák sorakoznak egymás hegyén-hátán. Egy a sok közül mégis különösképpen megragadja figyelmünket: — «Tessék bejönni!» — kiáltja felénk már messziről. Van-e ennél jobb cégér?...

Megállásra kényszerít bennünket, akárcsak a thermopyle-i sírkő «állj meg vándor!» felirata...

Első pillanatban azt hisszük, hogy «kóklerség» van a dologban avagy nyakunkba akarnak valamit sózni, de amint közelebb érünk, látjuk, hogy apróbb betűkkel még néhány sor tájékoztatja a «nyájas szemlélőt»: «Könyvek kilóra! Megtekinthetők vételkényszer nélkül!»

Könyvek!... Kilóra!... Nna! — ezek bizonyosan olyan «könyvek», mint amilyeneket az ujságárusok szoktak tíz-husz fillérért kótya-vetyélni. A kíváncsiság ördöge azonban már annyira erősen rágja oldalunkat, hogy végül is lenyomjuk a kilincset. Dohos szag csapja meg az orrunkat...

Meredek falépcső visz az «üzlethelyiségbe», mely valamikor csapszék vagy lebéj lehetett, mert a falak tele vannak mázolja mindenféle bizarr matróz-alakkal, pezsgős-, söröspalackokkal. A meglepetéstől alig tudunk köszönni: gyönyörű, szebbnél-szebb könyvek sorakoznak a durván összeacsolt, szállás polcokon. Azt is látjuk, hogy nem mi vagyunk az egyedüliek az üzletben; sürgő-

forgó urak válogatják a polcok előtt a könyveket. Enyhe kifejezés! Turkálnak, vájkálnak dúskálnak bennük, a kereskedő pedig jószág arccal ül egy karosszékben, pipázgat, oda se néz a vásárlókra. Megbízik bennük; biztosan régi «kuncsaftok», akik nem vágnak zsebre semmit. «Otthonosan» érzik magukat: fognak egy alacsony «hokkedlit» s kezdik falni a könyv-kupacokat, akárcsak a mesékben a kásahegyet. Ez már több, mint amennyit szerény fantáziánkkal el mertünk képzelni! Valóságos «Szajna-part», szajnaparti könyvbazár Budapesten, a Fiáth János-utcában!...

Mi is nekibátorodunk s szó nélkül nézegetni kezdjük a «kin-cseket». A nagy könyvek melyeket legelőször láttunk, Révai, Tolnai, Pallas, meg Mayer's lexikonok. Szintén kilóra! Mellettük különféle díszkiadások sorakoznak, történelmek, orvosi könyvek, technikai, természettudományi kötetek.

Dante és Shakespeare a mérlegen

Alig ocsudunk fel az első meglepetésből, következik a második. Az öreg, pipázgató «könyves bácsi» felkel odamegy az egyik elegánsan öltözött úrhoz s kínálgatja neki a Révai lexikonok egyikét:

— Ezt vegye meg, kegyelmes uram!

Meghökölünk. Kegyelmes úr! Hiszen akkor legalább titkos tanácsos, vagy miniszter lehet, ha nem több...

— Nem, köszönöm, megvan nekem a Révai, — mondja — inkább ezt a Shakespeare-t veszem. Legyen szíves mérje meg!

Erre már a boltos kiveszi szájából pipáját, fogja az öt nagy díszes kötetet s a mázsálóhoz viszi, ráhelyezi, leméri.

— Hat kiló, kegyelmes uram! — mondja, majd mormogva számol.

— Három pengő és hatvan fillér! — szólal meg ismét s odatartja tenyerét.

Tehát hatvan fillérért vesztegeti kilóját! Valóságos papírpazarlás!

Miután a kegyelmes úr csomagokkal jól megrakodva elhagyta a kereskedést, odalépünk az öreghez s megkérdezzük, hogy ki volt ez az ember.

— Én nem mondhatom meg a nevét csak azt, hogy török követ volt valamikor, később pedig miniszter lett. Jelenleg nyugdíjban van. Ő «direkt» megkért engem, hogyha kérdezősködni felőle, ne mondjam meg senkinek, hogy kicsoda. Attól fél, hogy a felesége megtudja, hol vásárolja a rengeteg könyvet...

— Hát az az úr kicsoda — kérdezzük halkán — aki ott a sarokban a poros, régi metszeteket nézegeti, az is valami előkelőség?

— Ő is nagyon finom úriember: a Simonides tiszteletes úr!

— Igen? — Ismerjük a kiváló theológust műveiből. Gyakran láttuk kirakatokban «Zsidóság és kereszténység», valamint «A világ vallásai» című könyveit.

— Járnak ide kérem tudós emberek, nagyszakállú professzorok; a multkor az egyik megtalálta Dugonics Etelkájának első kiadását. Odaadtam neki húsz fillérért, nem nyomott az kérem még tíz dekát sem, aztán meg igen-igen régi könyv volt, porette, sárgult; de ő azt mondta, hogy ez többet ér neki az egész boltnál.

Elmeséljük neki, hogy azt hittük, itt ponyvaregény-csarnokkal lesz dolgunk. Nevet, majd hozzátesszi:

— Vannak ponyváim is, de azokat nem adom kilóra. Azok már drágábbak, a gyerekek azokat veszik a legjobban.

„Nem fizet rá?”

Már csak az igazat bennünket, hogyan tudja ilyen olcsón adni portékáit. Nem fizet rá?

Felvilágosít, hogy tönkrement emberektől, költözőkötő családoktól szokta vásárolni még olcsóbban.

Most már tisztán látjuk a helyzetet: itt valóságos «könyvmoly-paradicsom» van, «könyvbarátok birodalma».

Jól megerheljük mi is a mérleget mindenfélét könyvvel: Dante-val, Goethe-sorozattal, Milton «Elveszett paradicsom»-ával és egyebekkel. Végül hozzácsapunk még egy Kosztolányi-könyvet is. A «cech» nem tesz ki többet nyolc pengőnél s mégis húsz

könyvvvel lépünk ki a boltból. Mikor az ajtóban vagyunk odaszól még az öreg hozzánk:

— Tessenek többször is eljönni, mert minden áldott nap jön új «anyag»!

Úgy érezzük, hogy nagyon-nagy kincset találtunk, mert ebben a drága világban egy jó könyv tíz pengőnél kezdődik, itt pedig paradicsomi állapotok vannak. Boldog szívvel, szomjas elmével hagyjuk el Budapest legkülönösebb boltját, ahova nem lehet úgy belépni, hogy kérek ezt, vagy azt mivel a tulajdonos maga sem tudja, miye van. Itt a véletlen, meg a súly határozza meg a könyvek értékét...